

HLAVNÍ EVROPSKÁ BOJIŠTĚ

V Evropě se bojovalo na třech frontách: západní, východní a jižní.

Nejtěžší boje probíhaly na západní frontě ve Francii.

- Armády zprvu rychle postupovaly. Když se však dostaly na dostřel, vojáci vykopali zákopy. Válka se tak na dlouhou dobu změnila ve válku zákopovou.
- Po dvou letech obě strany zákopovou válku ukončily a začaly nejtěžší bitvy.

Vojáci na západní frontě ukrytí při střelbě v zákopech

Zákopy se táhly od švýcarských hranic až k Atlantskému oceánu.

Jak podle vašich představ probíhala zákopová válka?

Nejtěžší bitva byla svedena v r. 1916 o francouzskou pevnost Verdun. „Verdunské peklo“ trvalo čtyři měsíce a stálo Francouze na 350 000 vojáků. Německé ztráty byly jen o málo nižší.

Druhým bojištěm se stala východní fronta v Rusku.

- Zprvu byla ruská armáda i přes nemoderní zbraně, špatné velení a zásobování v bojích úspěšná.
- Následovaly však porážky ruské armády zapříčiněné lepším velením a výzbrojí rakousko-uherského a německého vojska.
- V roce 1917 (ještě během války) začala v Rusku revoluce (více se o ní dozvíte hned v další kapitole). Rusko proto chtělo co nejrychleji válku ukončit.

Německá armáda postupuje územím Ruska

Na jižní frontě stály proti sobě Rakousko-Uhersko se svými spojenci a Srbsko se svými spojenci. Boje probíhaly nejprve na Balkánském poloostrově, po vstupu Itálie do války také na jejím území.

Za pomoci posledního schématu a mapy na str. 100 určete, který stát porušil společenství a přešel na stranu protivníka.

fronta: *anglicky* – front [frʌnt] *německy* – die Front
zákop: *anglicky* – trench [trentʃ] *německy* – der Schützengraben

Pětatřicátinci: Čítanka 8, str. 75

MODERNÍ VOJENSKÁ TECHNIKA

V 1. světové válce se bojovalo na souši, na moři i ve vzduchu. Peší vojska používala tradiční zbraně – pušky, kulomety a děla. Vedle nich se začaly používat také do té doby neznámé zbraně, které zcela změnilu podobu války.

Britové na západní frontě poprvé nasadili tanky, které byly hromadně využívány od r. 1917.

Na západní frontě Němci používali jedovatý plyn zvaný „yperit“. Později jedovaté plyny užívaly obě válčící strany.

Jedovatý plyn poprvé použili Němci na západní frontě poblíž belgického města Ypres [ipr], podle místa použití byl nazván „yperit“. Vítr jej zahnal do francouzských zákopů. Vdechnutý plyn leptal sliznice, takže francouzští vojáci po chvíli zčernali v obličejí, kašlali krev a umírali.

Němečtí vojáci se proti plynu chránili plynovými maskami. Francouzi je neměli ve výstroji, proto se snažili krýt obličej alespoň kapesníky napuštěnými vlastní močí, protože voda byla na frontě velmi vzácná.

Do bojů nasadili Němci také ponorky, které potápěly nejen vojenské, ale i obchodní lodě.

Německo vynikalo i v používání vzducholodí, které sloužily zejména k bombardování.

Obě válčící strany začaly využívat letadla, a to nejprve pro průzkum terénu, později k bombardování. Poprvé byla použita také stíhací letadla, lidově zvaná „stíhačky“, která sloužila k ničení nepřátelských letadel.

Dělostřelectvo se rozrostlo o dalekonosná děla.

Největším dělem 1. světové války bylo německé dělo oficiálně nazvané „Velký Max“, kterému se lidově říkalo „Thustá Berta“. Vrhlo střely až do vzdálenosti 12 km.

Zamyslete se, jak nové zbraně ovlivnily způsob vedení války.

ŽIVOT V ZÁZEMÍ

Protože muži narukovali do války, na jejich místa v továrnách nastoupily ženy.

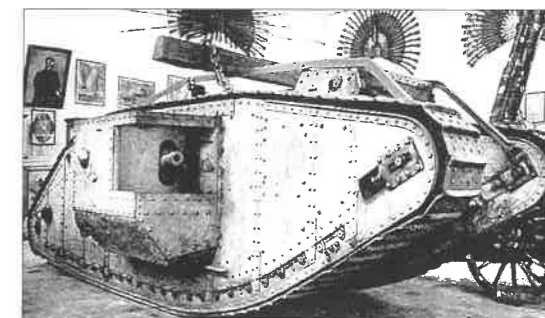
Zopakujte si, co jste se dozvěděli o ženském emancipačním hnutí v 19. a 20. století.

V zásobování obyvatel byl zaveden přidělový neboli lístkový systém, protože byl nedostatek potravin.

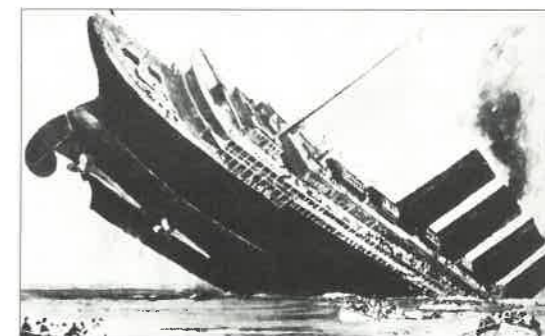

přídělový lístek

Na tzv. černém trhu si lidé sháněli chybějící chleba, maso, cukr, mouku, uhlí. Kupovali je buď od překupníků, nebo zajížděli na venkov, aby si je tam sehnali za přemrštěné ceny.

Tank používaný na bojištích 1. světové války. Pohyboval se rychlostí 2–8 km/h.

Britský civilní parník Lusitania, který se potopil po útoku německé ponorky

Použití vzducholodí v bojích 1. světové války

<p>Ich bin gesund und es geht mir gut. Egészséges vagyok és jól érzem magamat. Jsem zdravý a daří se mně dobře. Jestem zdrow i powodzi mi się dobrze. Я е здоров і мені веде ся добре. Sono sano e sto bene. Jaz sem zdrav in se mi dobro godi. Zdrav sam i dobro mi je. Sunt sănătos și îmi merge bine.</p>	<p>Auf dieser Karte darf sonat nichts mitgeteilt werden. Ezen a levelezésapon más nem szabad közölni. Na tom listu nesmí být nic jiného sděleno. Na tej kartice nesmí být nic jiného sděleno. Su questa cartolina non si dovrà fare ulteriori comunicazioni. Ha eile karti ne sikažo zveštovat žiadnu novozpravu.</p>
--	---

„Pohlednice“, kterou posílali vojáci svým blízkým – ve všech jazycích habsburské monarchie je na ní předtištěno „Jsem zdravý a daří se mně dobře“. Další informace měli vojáci zakázáno na kartu uvádět, aby nemohl sdělené údaje zneužít nepřítel.

tank: *anglicky* – tank [tæŋk] *německy* – der Panzerkampfwagen
ponorka: *anglicky* – submarine [ˌsʌbməˈriːn] *německy* – das Unterseeboot